

Yttrande
2025-08-26

Liberalerna

38

Yttrande angående: Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Yttrande

Motionen föreslår att Göteborgs Stad stärker det suicidpreventiva arbetet genom att utbilda kommunens personal i första hjälpen till psykisk hälsa. Skolpersonal, omsorgspersonal och andra yrkesgrupper som möter människor i riskzonen ska få regelbunden fortbildning för att kunna upptäcka varningssignaler och agera vid kris. Dessutom vill motionärerna inrätta en suicidpreventiv referensgrupp som ska samordna arbetet, följa utvecklingen och samverka med regionen. Slutligen föreslås att Göteborg särskilt uppmärksammar den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Suicid är en av våra största folkhälsoutmaningar och drabbar inte bara den enskilde utan även familjer, vänner och hela samhället. Psykisk ohälsa är ofta en bakomliggande faktor, men att en människa väljer att begå suicid beror nästan alltid på en kombination av olika livsomständigheter. Därför måste arbetet med att förebygga ses som ett gemensamt samhällsansvar, där både vården, skolan, socialtjänsten och civilsamhället har viktiga roller.

Det går att förebygga suicid. Genom tidiga insatser, ökad kunskap och öppna samtal kan varningssignaler upptäckas och människor få stöd innan det är för sent. Tillgänglig vård, utbildad personal och ett samhällsklimat som minskar stigma kring psykisk ohälsa är avgörande faktorer. Varje suicid som förhindras betyder att en människa får möjlighet till ett fortsatt liv – därför måste det suicidpreventiva arbetet vara en tydlig prioritet. Här har Göteborgs stad, som en stor arbetsgivare, ett särskilt ansvar.

En kartläggning från 2009 för visade att endast 5 av 290 kommuner hade en handlingsplan med syfte att minska antalet suicid. Mot bakgrund av kartläggningen tog Liberalerna, då Folkpartiet, initiativ till en motion om att staden skulle ta fram en strategisk plan för att förebygga suicid. Det var en motion som kommunfullmäktige ställde sig bakom. Sedan fastställdes ett långsiktigt mål och flera konkreta delmål i planen. En rad olika insatser i planen riktades mot barn och unga, utsatta grupper samt långtidssjuka och äldre. En viktig del i planen var just utbildningar riktad mot stadens anställda, bland annat för att utvidga och effektivisera akuta insatser vid akut hög risk för suicid. Sedan ett par år tillbaka har planen införlivats, för att minska antalet styrande dokument, i stadens löpande arbete.

Att prata öppet om suicid och psykisk ohälsa är avgörande för att bryta tystnaden och minska stigmat. När fler vågar dela erfarenheter blir det lättare för människor i kris att söka hjälp i tid. Ett samhälle som vågar tala om dessa frågor ger hopp och räddar liv. Motionens förslag ligger i linje med de inriktningar som kommunfullmäktige redan har beslutat om och som är viktiga för oss.

Yrkande

2025-08-22

SD, M, D, KD

Ärende nr: SLK-2024-01191

Yrkande angående – Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Motionen bifalles (punkt 1-3 i förslag till beslut) med följande ändrade lydelse av beslutssats 1: "Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i suicidprevention riktade till bland annat:
 - Skolpersonal
 - Personal inom vård- och omsorg
 - Kommunal personal som möter personer med risk för suicid."

Yrkandet

Trots att flera förvaltningar uttrycker förståelse för motionens intentioner väljer vissa partier att avvisa den, vilket riskerar att lämna både personal och göteborgare i utsatthet utan det stöd de behöver. Detta är olyckligt, då behovet är tydligt och akut.

Förvaltningarnas egna tjänsteutlåtanden visar att dagens arbete är otillräckligt, fragmentariskt och ojämlikt mellan verksamheter. Motionen är därför inte ett avsteg från befintliga insatser, utan ett nödvändigt komplement för att skapa struktur, kontinuitet och långsiktighet. Hänsyn ska naturligtvis tas till de befintliga strukturer för suicidpreventivt arbete som redan finns i Göteborg.

Personal inom skola, vård och omsorg möter dagligen människor i kris. Att neka dem regelbunden utbildning i suicidprevention innebär ett svek mot både personalen och göteborgarna. Kompetensutveckling är ingen överflödig kostnad – det är en investering som kan förhindra tragedier.

En suicidpreventiv referensgrupp med representation från stadens verksamheter, regionen och civilsamhället skulle stärka samverkan, säkerställa kvalitet och skapa lärande mellan olika aktörer. Detta är inte byråkratisk dubblering, utan en nyckel till ökad effektivitet och ansvarstagande.

Att uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september är viktigt, men får inte reduceras till symbolpolitik. Genom att samordna kommunens insatser kan dagen användas för att sprida kunskap, skapa medvetenhet och fördjupa stadens långsiktiga arbete för att förebygga självmord.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-08

Ärendenummer SLK-2024-01191

Handläggare

Karin Wallquist

Telefon: 031-368 02 92

E-post: karin.wallquist@stadshuset.goteborg.se

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Motionen

Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) föreslår att kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen och berörda nämnder i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat skolpersonal, personal inom vård- och omsorg samt kommunal personal som möter personer med risk för suicid. Dessutom föreslår motionärerna att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen föreslås även få i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Motionärerna menar att psykisk ohälsa och självmordsprevention är breda samhällsfrågor som är angelägna för både regioner och kommuner. Göteborgs Stad kan bidra till att minska risken för självmord genom att stärka den suicidpreventiva kompetensen bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer. Motionärerna anser att en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg kan identifiera behov, hinder och konsekvenser i kommunens beslutsprocesser. Referensgruppen kan synliggöra utvecklingsbehov, stödja en sammanhållen, strategisk suicidprevention i Göteborg samt fungera som ett forum för dialog och samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhället och regionen.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till grundskolenämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för funktionsstöd, socialnämnden Centrum, utbildningsnämnden samt äldre samt vård- och omsorgsnämnden.

Remissinstansernas beslut redovisas i nedanstående tabell. Remissyttrandena i sin helhet finns som bilagor till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Grundskolenämnden	Avstyrker Omröstning

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning	Avstyrker Nämnden översänder yrkandet som eget yttrande. Yrkande S, V, och särskilt yttrande från MP
Nämnden för funktionsstöd	Avstyrker Nämnden översänder yrkandet som eget yttrande. Yrkande S, V, MP Yttrande SD Omröstning
Socialnämnden Centrum	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande SD Yttrande M, L, KD, D Protokollsanteckning
Utbildningsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande SD Omröstning
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden	Avstyrker Översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande. Yrkande SD

Remissinstansernas överväganden

Samtliga tillfrågade nämnder delar intentionen i motionen, men har synpunkter på de förslag som motionen lyfter och anser att den bör avslås.

Nämnderna hänvisar till en variation av utbildningssatsningar som redan pågår, till exempel Första hjälpen för psykisk hälsa (MFHA) och utbildningsinsatser i psykisk livräddning (PLR) av Suicidprevention i Väst (SPIV). Äldre samt vård- och omsorgsnämnden beskriver att socialsekreterare genomgår Socialstyrelsens utbildning ”Förebygga suicid och bemötande i socialtjänsten” som en del i introduktionsplanen. Inom verksamhet hälso- och sjukvård har samtliga medarbetare inom verksamhetsområde rehab genomgått Suicide Zeros webbutbildning ”våga fråga äldre” med uppföljande workshop.

Nämnden för funktionsstöd samt socialnämnden Centrum menar att det är otydligt vad en referensgrupp skulle ha för uppgift. Hänsyn behöver tas till befintliga strukturer för det suicidpreventiva arbetet i Göteborg. Utbildningsnämnden och socialnämnden Centrum informerar om att det finns en gemensam samordning i staden kring arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention och det ryms inom välfärdsnämndernas samverkan i att ställa om till Nära vård i samarbete med regionen. Som en följd av inrättandet av den nationella strategin för psykisk ohälsa, Det handlar om livet, har en ny referensgrupp inrättats för psykisk hälsa och suicidprevention.

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, socialnämnden Centrum samt utbildningsnämnden informerar också om det organiserade suicidpreventiva arbetet som pågår på flera nivåer i samhället; dels den nya nationella strategin Det handlar om livet 2025-2034, den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention dels det strategiska arbetet med psykisk ohälsa och suicidprevention i Göteborgsregionen.

Nämnden för funktionsstöd samt socialnämnden Centrum bedömer att den suicidpreventiva dagen den 10 september bör uppmärksammas inom Göteborgs Stad, bland annat genom att lyfta de aktiviteter som civilsamhällets organisationer genomför med anledning av dagen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den personliga och samhällsekonomiska förlusten av suicid är stor. Kostnader för insatser för att förhindra psykisk ohälsa och suicidpreventiva åtgärder behöver sättas i relation till vad det får för konsekvenser för den enskilde om insatser uteblir.

För nämnderna kan utökade satsningar på utbildning innebära ökade kostnader. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden informerar om att utbildningar och kompetensutvecklingsinsatser är finansierade inom ram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter ur denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Samtliga nämnder menar att utbildning kring psykisk ohälsa och suicid är angeläget. Det är avgörande att medarbetare har god kännedom om suicidpreventiva åtgärder och förmågan att agera vid en krissituation. Att erbjuda kompetensutveckling och verktyg för att kunna identifiera, förebygga och förhindra suicid är viktigt för äldreomsorgen och dess verksamheter. Risken för självmord ökar med åldern och den största riskgruppen är män över 80 år. Det är därför angeläget att äldreomsorgens verksamheter och medarbetare kontinuerligt kompetensutvecklas inom området för att kunna identifiera och möta personer med psykisk ohälsa och risk för suicid.

Suicid är ett folkhälsoproblem som leder till förlust av människoliv och omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och andra berörda. Under 2023 dog fler än 1 300 personer av säkert fastställda suicid i Sverige och två tredjedelar var män. Samtidigt är det betydligt fler kvinnor än män som försöker att ta sina liv och fler kvinnor än män vårdas på sjukhus för suicidförsök. Bland gruppen HBTQI-personer är suicidtankar, suicidförsök och fullbordat suicid vanligare än i befolkningen som helhet.

Enligt socialtjänstlagen 14 kap § 29 och skollagen 29 kap § 13 framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Skolans uppdrag i denna fråga går också i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter som fastslår att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet. Det är därför av största vikt att personal inom skolan har kunskap och uppmärksammar elever som visar tecken på ett sämre mående.

Stadsledningskontorets kommentar

Stadsledningskontoret instämmer med remissinstanserna att vid ett eventuellt bifall av motionen behöver hänsyn tas till befintliga strukturer för det suicidpreventiva arbetet i Göteborg. Stadsledningskontoret anser att det avser bland annat ansvarsfördelning av motionärernas förslag om kompetenshöjande insatser, referensgrupp och den suicidpreventiva dagen.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Grundskolenämndens handlingar 2025-04-22 § 59
3. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildnings handlingar 2025-04-22 § 63
4. Nämnden för funktionsstöds handlingar 2025-04-23 § 48
5. Socialnämnden Centrums handlingar 2025-04-22 § 103
6. Utbildningsnämndens handlingar 2025-04-22 § 62
7. Äldre samt vård- och omsorgsnämndens handlingar 2025-04-22 § 73

Handling 2024 nr 257

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Psykisk ohälsa och självmordsprevention är angelägna frågor som inte enbart kan begränsas till hälso- och sjukvården, trots att detta är ett regionalt och nationellt ansvar. Kommunen har också en viktig roll att spela, särskilt då psykisk ohälsa är ett brett samhällsproblem som påverkar många människor i olika livssituationer. Genom att stärka den suicidpreventiva kompetensen bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer kan Göteborgs Stad bidra till att minska risken för självmord och öka stödet för dem som behöver det.

Skolpersonal, vårdpersonal på äldreboenden och kommunal personal som möter personer i riskzonen för självmord har ofta en unik möjlighet att upptäcka tidiga varningssignaler och göra skillnad i det förebyggande arbetet. För att de ska kunna utföra detta arbete på bästa sätt är det avgörande att de har relevant kunskap och verktyg för att agera i krissituationer. Regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa skulle ge denna personal en starkare beredskap att identifiera tecken på psykisk ohälsa och suicidrisk, samtidigt som uppdateringar om den senaste forskningen och bästa praxis möjliggör en kontinuerlig kunskapsutveckling.

Genom att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg kan staden identifiera behov, hinder och konsekvenser i kommunens beslutsprocesser. Referensgruppen kan synliggöra utvecklingsbehov, stödja en sammanhållen, strategisk suicidprevention i Göteborg samt fungera som ett forum för dialog och samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhället och regionen.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat:
 - Skolpersonal
 - Personal inom vård- och omsorg
 - Kommunal personal som möter personer med risk för suicid.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Agneta Kjaerbeck (SD)

Jörgen Fogelklou (SD)

§ 59 Ärendenummer GSF-2024-05537

Yttrande över motion om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Beslut

1. Grundskolenämnden avstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Svar ska lämnas till kommunstyrelsen senast 2024-04-26.

Handlingar

1. Grundskoleförvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-04-22
2. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Yrkanden

Veronica Oxklint (SD) yrkar bifall på förvaltningens förslag. Dario Espiga Corbo (S) yrkar avslag på motionen.

Beslutsgång

Ordföranden ställer förvaltningens förslag mot yrkandet om att avslå motionen och finner att grundskolenämnden beslutar att avslå motionen.

Omröstning

Omröstning begärs.

Nämnden godkänner följande ordning för omröstning:

Ja-röst för att avslå motionen. Nej-röst för att bifalla förvaltningens förslag.

Viktoria Tryggvadottir Rolka (S), Azra Mustafic (V), Dario Espiga Corbo (S), Kochar Wallad Begi (S) och Ante Bränholm (V) röstar ja. Sofie Gyllenwaldt (M), Jessica Blixt (D), Axel Darvik (L) och Veronica Oxklint (SD) röstar nej.

Med 5 ja-röster röstar mot 4 nej-röster har grundskolenämnden beslutat att avslå motionen.

Protokoll nr 4

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Beslutsgång fortsättning

Ordföranden frågar om paragrafen kan förklaras omedelbart justerad och finner bifall.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-22

Ärendenummer GSF-2024-05537

Handläggare

Jonas Österberg

E-post jonas.osterberg@grundskola.goteborg.se

Yttrande över motion om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

I grundskolenämnden,

1. Grundskolenämnden tillstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande, daterat 2025-04-22, som sitt yttrande.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Sammanfattning

Motionärerna har föreslagit att kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa, riktade till bland annat skolpersonal och personal inom vård- och omsorg samt kommunal personal som möter personer med risk för suicid.

Grundskoleförvaltningen instämmer i motionärernas utgångspunkt att psykisk ohälsa är ett samhällsproblem som är angeläget för Göteborg Stad att arbeta med. Som beskrivits i detta yttrande pågår ett arbete kring psykisk hälsa och suicidprevention inom grundskoleförvaltningen. Skolans uppdrag är i första hand att arbeta hälsofrämjande och förebyggande samt åtgärdande i de fall som krävs. Det kräver en samlad elevhälsa där olika professioner kan arbeta ihop och tillsammans med lärarna. Att kunna se signaler och identifiera risker är en del i ett sådant arbete.

Eftersom frågan om barn och ungas psykiska hälsa är av sådan vikt ser förvaltningen behov av att ta ytterligare steg i denna fråga. Förvaltningen bedömer att när förvaltningen tar ett samlat grepp kring psykisk hälsa behöver skolors utbildningsbehov identifieras och en strategi tas fram som inbegriper hur dessa behov ska tillgodoses. Förvaltningen behöver i större utsträckning kunna bära utbildningar och eget material/program till skolorna, men även samla forskning om olika metoder.

Grundskoleförvaltningen tillstyrker motionen och att berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa. Vad gäller grundskolan behöver sådana utbildningar i så stor utsträckning som möjligt utformas utifrån efterfrågan och skolors behov för att stärka det befintliga uppdraget med fokus på psykisk hälsa. Sammantaget är detta ett initiativ som då ligger i linje med den nationella strategin inom området barns psykiska hälsa och suicidprevention.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Psykiska problem under barn- och ungdomsåren kan få långtgående konsekvenser. Psykisk ohälsa i ungdomsåren har visat sig öka risken för kriminalitet och framtida missbruk. Det lönar sig ekonomiskt att tidigt förebygga psykisk ohälsa för att motverka samhällsproblem och kostnader på lång sikt.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Den rikliga förekomsten av tankar på suicid, självskadebeteende och suicidförsök bland barn och ungdomar, samt suicid i åldrarna 15 - 24 år är en stark signal och ett kraftfullt incitament till att utveckla de hälsofrämjande och suicidpreventiva insatserna med stöd av Barnkonventionen. Det gäller särskilt följande punkter i konventionen: ”barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barnet”; att ”varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling”; samt ”har med hänsyn till sin ålder rätt att bilda, uttrycka och få beaktade sina åsikter”.

Många påfrestningar kan leda till långvariga psykiska påfrestningar även hos små barn. En del av dessa skadeorsaker finns också i skolans värld såsom mobbning, drogmisbruk, problematisk skolfrånvaro samt suicidalitet och död bland skolkamrater och skolpersonal. Suicidalitetens tidigaste stadier kan vara att uppleva svåra problem i relationer, såsom problem med relationer i familjen (även i tidig barndom) och till kamrater. Men även till exempel att lösa skoluppgifter och i det misslyckandet uppleva en stark besvikelse, vanmakt och hopplöshet.

Generellt förebyggande arbete inom förskola och skola är en skyddande faktor mot psykisk ohälsa. Att känna sig delaktig i det sociala livet skyddar mot känslan av hopplöshet, meningslöshet och suicidalitet. Tidiga ingripanden i svåra situationer kan ge tröst och hjälp och förvandla skaderisker till inlärningsstillfällen.

Samverkan

Information på förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 14 april 2025.

Bilagor

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Ärendet

Kommunstyrelsen har begärt grundskolenämndens yttrande över motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Svar ska lämnas till kommunstyrelsen senast 2024-04-26.

Beskrivning av ärendet

Med utgångspunkt i att psykisk ohälsa är ett brett samhällsproblem som påverkar många människor i olika livssituationer lyfter motionärerna fram psykisk ohälsa och självmordsprevention som angelägna frågor för kommunen att arbeta med. Genom att stärka den suicidpreventiva kompetensen bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer menar motionärerna att Göteborgs Stad kan bidra till att minska risken för självmord och öka stödet för dem som behöver det. För att upptäcka tidiga varningssignaler och göra skillnad i det förebyggande arbetet är det enligt motionärerna avgörande att personalen har relevant kunskap och verktyg för att agera i krissituationer.

Därför behövs enligt motionärerna regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa för att ge denna personal en starkare beredskap att identifiera tecken på psykisk ohälsa och suicidrisk, samtidigt som uppdateringar om den senaste forskningen och bästa praxis möjliggör en kontinuerlig kunskapsutveckling. Vidare föreslås att det ska inrättas en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg som kan identifiera behov, hinder och konsekvenser i kommunens beslutsprocesser. Referensgruppen kan synliggöra utvecklingsbehov, stödja en sammanhållen, strategisk suicidprevention i Göteborg samt fungera som ett forum för dialog och samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhället och regionen.

Mot denna bakgrund föreslår motionärerna följande beslut i kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat; skolpersonal och personal inom vård- och omsorg samt kommunal personal som möter personer med risk för suicid.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen kommer nedan att yttra sig över förslag 1. Förslag 2 och 3 berör inte grundskolenämnden.

Grundskoleförvaltningen instämmer i motionärernas utgångspunkt att psykisk ohälsa är ett samhällsproblem som är angeläget för Göteborg Stad att arbeta med. Det är därför av vikt och betydelse med preventivt arbete mot psykisk ohälsa däribland suicidprevention. Skolan är en viktig arena genom att den möter de allra flesta barn. Därmed kan skolan bidra genom att skapa trygga lärandemiljöer och öka kunskapen om psykisk ohälsa hos både barn och personal. Det finns också ett dubbelriktat samband mellan hälsa och lärande. Om man mår bra är det lättare att lära sig och när man lär sig bidrar det till hälsa och välbefinnande. Samma faktorer som är väsentliga för barns lärande och utveckling, är också avgörande för deras hälsa och allmänna välbefinnande. Skolan har alltså ett viktigt ansvar att främja hälsa, lärande och välbefinnande för att förebygga psykisk ohälsa.

För att möta dagens och framtidens utmaningar inom psykisk hälsa och suicidprevention har regeringen tagit fram en agenda inom detta område. Regeringen beslutade i januari 2025 om en nationell och långsiktig svensk strategi för området. Den nationella strategin inom området psykisk hälsa och suicidprevention har ett särskilt fokus på insatser som främjar psykisk hälsa och förebygger psykisk ohälsa bland barn och unga. Detta med fokus på de arenor och verksamheter som möter barn och unga och deras föräldrar/vårdnadshavare, såsom förskolan, skolan och dess elevhälsa, socialtjänsten, det civila samhällets organisationer samt hälso- och sjukvården.

Efter att regeringen fattat beslut om en nationell strategi har regeringen tagit nästa steg i arbetet genom en överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Genom överenskommelsen ska arbetet i kommuner och regioner utvecklas för att främja psykisk hälsa, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt förbättra livsvillkoren för personer med psykisk ohälsa. Inom ramen för överenskommelsen avsätter staten 1,56 miljarder kronor för utvecklingsarbete. För att kommunerna ska stärka och utveckla det främjande och förebyggande arbetet för barn och unga, i enlighet med den nationella strategin, har parterna enats om att sådana insatser ska stimuleras i överenskommelsen. Utgångspunkten för utvecklingsarbetet är att det ska ligga i linje med förslaget till ny socialtjänstlag och med bestämmelser som rör förskolan och skolan som har sin grund i skollagen (2010:800) och läroplanerna för förskolan, de obligatoriska skolformerna, gymnasieskolan och den anpassade gymnasieskolan.

För att kunna ta del av medlen inom ramen för överenskommelsen ska kommunerna bland annat genomföra insatser för att öka kunskapen om verkkningsfulla arbetssätt och stärka samverkan inom och mellan berörda verksamheter och aktörer för att skapa förutsättningar för att barn och unga med psykisk ohälsa.

Grundskoleförvaltningen har i nuläget en upparbetad samverkan med den ideella föreningen Suicide Zero. Denna förening arbetar sedan 2013 med att minska självmorden i Sverige. Suicide Zero erbjuder suicidpreventiva kunskapshöjande insatser i olika format, såväl webbaserade utbildningar som liveföreläsningar till läromedel och stödmaterial.

I Göteborg har 104 grundskolor erhållit ett material Livsviktigt snack, som är ett material för skolorna att använda sig av i undervisningen. Livsviktiga snack i skolan är ett initiativ

från Suicide Zero och är framtaget tillsammans med ledande psykologer, psykiatriker, forskare och kuratorer och bygger på kunskapen om att barn som kan prata om känslor också mår bättre. Genom att använda Livsviktiga snack i skolan är förväntan att det ska bidra till att minska risken för att elever råkar ut för psykisk sjukdom och suicid längre fram i livet. Det kan också ge bättre förutsättningar för ett aktivt lärande och en tryggare skola. Under våren kommer grundskoleförvaltningen och Suicide Zero att bjuda in samtliga skolor till en konferens för att introducera programmet och vägleda skolorna för hur de ska använda materialet. Användandet av detta material ska också ses som kompetensutvecklande insats som riktar sig till skolans personal för att mer medvetet kunna lyfta psykisk hälsa inom ramen för sitt förebyggande och främjande elevhälsoarbete.

Grundskoleförvaltningen kommer också påbörja ett pilotarbete med några skolor som ska testa ett material för högstadiet "Det syns inte". Det är ett material för att jobba med psykisk hälsa på högstadiet och bygger på olika moduler med filmer och diskussionsfrågor. På lågstadiet arbetar skolpsykologerna med klassrumsmodellen PAX där skolpersonal utbildas för att också kunna leda arbetet med denna modell som handlar om ledarskap i klassrummet för ökat trygghet och studiero.

Skolans uppdrag är i första hand att arbeta hälsofrämjande och förebyggande samt åtgärdande i de fall som krävs. Det kräver en samlad elevhälsa där olika professioner kan arbeta ihop och tillsammans med lärarna. Att kunna se signaler och identifiera risker är en del i ett sådant arbete.

Att ha tillgång till en samlad elevhälsa med skolkuratorer, psykologer och specialpedagoger som kan erbjuda professionellt stöd, är en viktig skyddsfaktor mot psykisk ohälsa. Elevhälsan behöver tillsammans med skolans övriga personal kunna arbeta främjande och förebyggande inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Ett centralt forum för att upptäcka psykisk ohälsa är hälsosamtalen som skolsköterskorna har med alla elever i årskurs 4 och 8.

Grundskoleförvaltningen samverkar med olika aktörer kring psykisk hälsa. Förvaltningen deltar i en referensgrupp för psykisk hälsa och suicidprevention. Referensgruppen ligger under styrgruppen för psykisk hälsa i stadens vårdsamverkan. Förvaltningens elevhälsochefer deltar också i NOSAM (närområdessamverkan mellan kommun och vård) där frågan om psykisk hälsa lyfts regelbundet. Förvaltningen har också löpande kontakt med stadens utvecklingsledare inom folkhälsa som har grundskoleelevers psykiska hälsa som ett prioriterat område. Tillsammans med dem görs en översyn av aktuell statistik och insatser kan planeras utifrån behov.

Som beskrivits ovan pågår ett arbete kring psykisk ohälsa och suicidprevention inom förvaltningen. Eftersom frågan om barn och ungas psykiska hälsa är av sådan vikt ser förvaltningen behov av att ta ytterligare steg i denna fråga. Ett sådant utvecklingsarbete innebär att samarbetsstrukturer med andra aktörer behöver utvecklas. Det innebär också att samordningen av arbetet behöver organiseras i särskild tvärprofessionell arbetsgrupp för psykisk hälsa inom förvaltningen. Förvaltningen bedömer i enlighet med motionärerna att skolpersonalen kontinuerligt behöver fortbildas så att personalen har relevant kunskap för att kunna identifiera tecken på psykisk ohälsa och suicidrisk samt erhålla verktyg för att agera i krissituationer.

Sådan fortbildning sker idag inom ramen för introduktion och genomförande av de material och program som föreningen Suicid zero tillhandahåller och som förvaltningen levererar till skolorna. Förvaltningen bedömer dock att när förvaltningen tar ett samlat grepp kring psykisk hälsa behöver skolors utbildningsbehov identifieras och en strategi tas fram som inbegriper hur dessa behov ska tillgodoses. Förvaltningen behöver i större utsträckning kunna bära utbildningar och eget material/program till skolorna, men även samla forskning om olika metoder. Den professur som inrättats vid Göteborgs universitet, - Drottning Silvias professur i global barn- och ungdomshälsa med inriktning mot barn och ungas psykiska hälsa, ger ytterligare möjlighet att utveckla vetenskaplig förankring i frågan.

Grundskoleförvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker motionen och att berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa. Vad gäller grundskolan behöver sådana utbildningar i så stor utsträckning som möjligt utformas utifrån efterfrågan och skolors behov för att stärka det befintliga uppdraget med fokus på psykisk hälsa. Sammantaget är detta ett initiativ som då ligger i linje med den nationella strategin inom området barns psykiska hälsa och suicidprevention.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Maria Andersson

Förvaltningsdirektör

Helena Sjöberg

Avdelningschef Planering och utveckling

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Svar på motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, H 2024 nr 257

§ 63, 3574/24

Ärendet avser svar på motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Beslut

Enligt yrkande från S, V och MP:

1. Motionen avstyrks
2. Yrkandet översändes som nämndens eget yttrande till kommunstyrelsen

Handling/ar

Tjänsteutlåtande utfärdat 2025-03-10

Bilaga 1: Motion suicidprevention

Yrkande från S, V och särskilt yttrande från MP, 2025-04-16

Yrkanden

Jim Tellefsdal (S) yrkar bifall till yrkandet från S, V och MP.

Daniel Kaikkonen (SD) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer proposition på yrkandena och finner att yrkandet från (S), (V) och (MP) bifallits.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Dag för justering

2025-04-23

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Vid protokollet

Sekreterare

Fanny Carlsson

Ordförande

Jim Tellefsdal (S)

Justerande

Anders Svensson (M)

Protokollsutdragets riktighet intygas av nämndsekreterare Fanny Carlsson.

Yrkande
Särskilt yttrande
2025-04-16

Vänsterpartiet, Socialdemokraterna
Miljöpartiet
Ärende 8

Yrkande angående Remissvar på motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Förslag till beslut

I Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning

1. Motionen avstyrks
2. Yrkandet översändes som nämndens eget yttrande till kommunstyrelsen

Yrkandet

Det suicidpreventiva arbetet är mycket viktigt för att förhindra ohälsa och suicid. Som framgår av tjänsteutlåtandet finns det också ett organiserat suicidpreventivt arbete på många nivåer i samhället; dels den nationella strategin 2025–2034, den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention, som ”ska utgöra en grund för kommunernas och regionens suicidpreventiva arbete” och som antagits av kommunfullmäktige samt det strategiska arbetet med psykisk ohälsa och suicidprevention i Göteborgsregionen.

Fyra utbildningar för medarbetare i psykisk livräddning har på uppdrag av staden anordnats av organisationen SPIV, som är en av flera organisationer som får medel av Göteborgs stad för att på olika sätt arbeta med suicidprevention. Utöver detta ser vi rödgröna i grunden ett stort behov av att förstärka välfärdens ordinarie arbete med människor för att förebygga och motverka psykisk ohälsa och andra faktorer som kan leda till suicid.

Mot bakgrund av detta yrkar vi att motionen bör avslås.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-10

Diarienummer 3574/24

Handläggare

John Harming

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: john.harming@arbvux.goteborg.se

Remissvar på motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

1. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning tillstyrker motionen.
2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som nämndens eget yttrande till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning har fått i uppdrag att yttra sig om en motion till kommunfullmäktige av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD). Motionärerna föreslår att det inrättas en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg.

Förvaltningen tillstyrker motionen, men den bör beakta olika initiativ inom suicidprevention som genomförs på flera nivåer i samhället.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Suicid kostar samhället åtskilliga miljarder kronor. Kostnaderna för de förlorade arbetsåren i Sverige har beräknats till cirka nio miljarder kronor om året. Att genomföra utbildning för medarbetare och chefer inom suicidprevention innebär en kostnad för själva utbildningsinsatsen, men också för den tid som avsätts för kompetensutveckling.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Suicid är ett folkhälsoproblem som leder till förlust av människoliv och omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och andra berörda. Alla insatser som kan minska förekomsten av suicid kan bara ses som positivt.

Suicidpreventivt arbete har stora sociala konsekvenser som berör merparten av invånarna. Suicidprevention hör nära samman med förebyggande och främjande arbete inom området psykisk hälsa. Skydds- och riskfaktorer är samma inom suicidprevention som inom området psykisk hälsa.

Samverkan

Information till de fackliga organisationerna (FSG) onsdagen den 16 april 2025.

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret (Ärendenummer SLK-2024-01191) senast den 25 april 2025 tillsammans med eventuella yrkanden, skiljaktiga meningar, reservationer, särskilda yttranden med mera från nämndbehandlingen.

Ärendet

Ärendet avser svar på motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Beskrivning av ärendet

Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning fick ärendet av stadsledningskontoret för att ge ett remissvar. Ärendet ska återrapporteras senast 25 april 2025.

Motionen

Motionärerna Kjarbeck och Fogeklou skriver:

”Psyisk ohälsa och självmordsprevention är angelägna frågor som inte enbart kan begränsas till hälso- och sjukvården, trots att detta är ett regionalt och nationellt ansvar. Kommunen har också en viktig roll att spela, särskilt då psykisk ohälsa är ett brett samhällsproblem som påverkar många människor i olika livssituationer. Genom att stärka den suicidpreventiva kompetensen bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer kan Göteborgs Stad bidra till att minska risken för självmord och öka stödet för dem som behöver det.

Skolpersonal, vårdpersonal på äldreboenden och kommunal personal som möter personer i riskzonen för självmord har ofta en unik möjlighet att upptäcka tidiga varningssignaler och göra skillnad i det förebyggande arbetet. För att de ska kunna utföra detta arbete på bästa sätt är det avgörande att de har relevant kunskap och verktyg för att agera i krissituationer. Regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa skulle ge denna personal en starkare beredskap att identifiera tecken på psykisk ohälsa och suicidrisk, samtidigt som uppdateringar om den senaste forskningen och bästa praxis möjliggör en kontinuerlig kunskapsutveckling.

Genom att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg kan staden identifiera behov, hinder och konsekvenser i kommunens beslutsprocesser. Referensgruppen kan synliggöra utvecklingsbehov, stödja en sammanhållen, strategisk suicidprevention i Göteborg samt fungera som ett forum för dialog och samverkan mellan stadens verksamheter, civilsamhället och regionen.” (Kommunfullmäktige, handling 2024, nr 257)

Suicidprevention

Det finns en ny nationell strategi inom området psykisk hälsa och suicidprevention som sträcker sig från 2025 till 2034. Den innehåller ett samlat ramverk med mål och delmål och för första gången ska dessa knytas ihop med ett uppföljningssystem för ett ökat lärande och effektivare arbete. De övergripande målen är:

- En förbättrad psykisk hälsa i hela befolkningen
- Färre liv förlorade i suicid
- Minskade påverkbara skillnader i psykisk hälsa
- Minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd

Den nationella strategins innehåll ska kunna användas som grund för lokala och regionala handlingsplaner och andra satsningar.

Sedan hösten 2020 finns det en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention. Denna är antagen i Vårdsamverkan Västra Götaland (VVG) samt det Politiska samrådsorganet

(SRO) ställde sig under våren 2020 bakom handlingsplanen. Hälso-och sjukvårdsstyrelsen fattade beslut om handlingsplanen den 15 oktober 2020. Planen ska utgöra en gemensam grund för kommunernas och regionens suicidpreventiva arbete. Det kan även utgöra grund för samarbete med andra aktörer. Handlingsplanen sträcker sig fram till och med 2025.

Göteborgsregionen bedriver sedan början på 2024 ett strategiskt arbete med psykisk hälsa och suicidprevention i göteborgsregionen. Arbetet syftar till att utifrån kommunernas behov ge stöd till utvecklingsarbete och samordna och stärka arbete i länet.

Kommunfullmäktige i Göteborg beslutade i oktober 2014 att anta strategisk plan för suicidprevention i Göteborg. Beslutet var inte tidsbegränsat. Där nämns ett flertal strategier, bland andra:

- Genom kompetensutveckling säkerställa ett kvalitativt gott professionellt omhändertagande dels i den akuta fasen, dels i behandling och kontroll av bakomliggande faktorer
- Suicidprevention ska utvecklas i nära samarbete med berörda aktörer.
- Stärka ledning, samordning och styrning för att utveckla, följa upp och förbättra suicidpreventionen i Göteborgs Stad

Det sker idag således arbete med suicidprevention på flera nivåer i samhället som behöver beaktas i stadens arbete med suicidpreventivt arbete.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen tillstyrker motionen då arbetet med suicidprevention är angeläget och en viktig fråga som lämpligen bör kunna stödjas och utvecklas med hjälp av en referensgrupp i staden.

Förvaltningen lyfter vidare fram dessa aspekter som bör beaktas:

- Motionens förslag bör beakta de initiativ som tagits på olika nivåer i samhället.
- Förslaget om regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa ses som viktigt och bör ske strukturerat.
- Tydlig och uppdaterad rutin på arbetsplatsen för akuta lägen är angeläget.
- Fokus på tidiga insatser bör ske parallellt med utbildning som hanterar akut suicidprevention.
- Viktigt med samverkan över staden och med organisationer med erfarenhet av suicidprevention.
- Referensgrupp bör kunna vara ett nav som samordnar och ger stöd i flera av ovanstående punkter.

Lars Durfelt
Förvaltningsdirektör

Maria Löfgren
Avdelningschef

Utdrag ur protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: 2025-04-23

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning av kommunens anställda

§ 48, Dnr N161-2280/24

Nämnden har fått en remiss från kommunstyrelsen om en motion från SD om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning av kommunens anställda i form av regelbundna utbildningar i första hjälpen och om psykisk hälsa för de som i sitt arbete möter personer med risk för suicid.

Nämndens svar ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 25 april 2025.

Beslut

1. Nämnden för Funktionsstöd avstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.
2. Nämnden för Funktionsstöd översänder yrkandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för Funktionsstöd förklarar beslutet omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningen har den 17 mars 2025 upprättat ett tjänsteutlåtande med två tillhörande bilagor. Förvaltningen föreslår att nämnden tillstyrker, med de synpunkter som framkommer i förvaltningens tjänsteutlåtande, motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning av kommunens anställda, översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen och förklarar paragrafen omedelbart justerad.

S, V och MP har inkommit med ett skriftligt yrkande daterat den 23 april 2025, protokollsbilaga 1. S, V och MP yrkar att nämnden avstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, översänder yrkandet som eget yttrande till kommunstyrelsen och förklarar beslutet omedelbart justerat.

Yrkanden

Ordförande Håkan Hallengren (S) yrkar bifall till skriftligt yrkande från S, V och MP om att avstyrka motionen om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning.

Sanda Anton Henriksson (SD) yrkar bifall till förvaltningens tjänsteutlåtande att tillstyrka motionen.

Fortsättning § 48

Yttrande

SD har inkommit med ett yttrande daterat den 23 april 2025, protokollsbilaga 2, om det negativa med att avstyrka motionen om suicidpreventiva åtgärder och vikten av förstärkta och strukturerade insatser.

Propositionsordning

Ordförande Håkan Hallengren (S) ställer proposition på yrkandena om motion om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning, och finner att det egna yrkandet att avstyrka vinner bifall. Votering begärs.

Nämnden godkänner följande voteringsordning:

Ja-röst för att enligt skriftligt yrkande från S, V och MP avstyrka motion om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning.

Nej-röst för att enligt förvaltningens tjänsteutlåtande tillstyrka motionen.

Omröstning

Förste vice ordförande Emma Öman (V), Pia Rönnesjö (S), Anna Siitam Wadman (MP), Ulla Ekman (V), Maria Nilsson (C) och ordförande Håkan Hallengren (S) röstar ja.

Nicola Hesselén (M), Pierre Alpstranden (M), Peter Svanberg (D), Sanda Anton Henriksson (SD) och Harriet Andreasson (L) röstar nej.

Med sex röster ja och fem röster nej bifaller nämnden ordförande Håkan Hallengrens (S) yrkande att enligt skriftligt yrkande från S, V och MP avstyrka motion om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning.

Reservation

Sanda Anton Henriksson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Justering

Den 23 april 2025.

Protokollsutdrag skickas till

Kommunstyrelsen

Utdrag ur protokoll (nr 3)

Sammanträdesdatum: 2025-04-23

Vid protokollet

Ordförande

Håkan Hallengren (S)

Justerande

Pierre Alpstranden (M)

Svar på remiss - Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

Nämnden för Funktionsstöd avstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Nämnden för Funktionsstöd översänder yrkandet som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Nämnden för Funktionsstöd förklarar beslutet omedelbart justerat.

Yrkandet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda. Nämnden delar intentionerna i motionen om att Göteborgs Stad kan bidra till att minska risken för självmord och öka stöd för dem som behöver det genom att den suicidpreventiva kompetensen stärks bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer.

Motionen lyfter tre åtgärder som Nämnden för funktionsstöd har att ta ställning till i sitt remissvar. Vi vill betona att motionen lyfter en viktig fråga som behöver ökat fokus, men har synpunkter på de förslag till åtgärder som motionen lyfter.

Den första åtgärden handlar om regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa. Förvaltningen delar motionärernas bild av att det finns ett stort behov av kompetens-utvecklingsinsatser inom området, vi menar att det bör tydliggöras att det finns en variation av utbildningsinsatser att tillgå och att verksamheterna själva behöver planera insatser utifrån sina behov.

Den andra åtgärden handlar om att motionären vill att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp. Vi menar att det är otydligt vad en sådan referensgrupp skulle innebära och bestå av och vill framhålla att det behöver tas hänsyn tas till befintliga strukturer för det suicidpreventiva arbetet i Göteborg.

Den tredje åtgärden handlar om att Göteborgs stad ska uppmärksamma den suicidpreventiva dagen 10 september. Vi bedömer att dagen bör uppmärksammas inom Göteborgs Stad, bland annat genom att lyfta de aktiviteter som civilsamhällets organisationer genomför med anledning av dagen.

Yttrande

2025-04-23

Ärende 9

Yttrande angående – Remissvar på motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av stadens anställda.

Yttrandet

Sverigedemokraterna ser med stor oro på att Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet väljer att avslå en motion som behandlar en av vår tids mest allvarliga samhällsutmaningar – psykisk ohälsa och självmordsprevention. Det är särskilt anmärkningsvärt att man därmed också går emot nämndens eget tjänsteutlåtande, där det tydligt framgår att det finns ett stort behov av förstärkta insatser, ökad stringens och strukturerat arbete inom detta område.

Vi beklagar djupt att de rödgröna partierna prioriterar administrativa hänvisningar framför verkliga, konkreta åtgärder. Göteborgs personal inom skola, vård och omsorg möter dagligen människor i utsatthet och måste få rätt verktyg för att kunna agera vid tecken på psykisk ohälsa eller suicidrisk. Att neka dem fortbildning i första hjälpen till psykisk hälsa är inget annat än ett svek mot både personalen och de göteborgare som befinner sig i en livskris.

Det är vår uppfattning att Göteborgs Stad måste ta ett större ansvar för det suicidpreventiva arbetet. En referensgrupp, som förvaltningen föreslår, skulle möjliggöra samordning, kunskapsutbyte och samverkan – inte bara inom kommunen utan även med civilsamhället och regionen. Att V, S och MP avvisar även detta förslag visar en beklaglig brist på vilja att stärka och utveckla det förebyggande arbetet.

Sverigedemokraterna står fast vid att suicidprevention kräver mer än fina ord i strategidokument – det kräver verkligt engagemang, tydliga insatser och utbildning av den personal som är närmast dem som riskerar att falla mellan stolarna. Vi förväntar oss att samtliga partier tar denna fråga på allvar och står upp för de medmänniskor som kämpar i det tysta.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-17

Diarienummer N161-2280/24

Handläggare

Karin Tidlund

Telefon: 031-365 00 00 (växel)

E-post: karin.tidlund@funktionsstod.goteborg.se

Svar på remiss om motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

1. Nämnden för funktionsstöd tillstyrker, med de synpunkter som framkommer i förvaltningens tjänsteutlåtande, motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder och fortbildning av kommunens anställda.
2. Nämnden för funktionsstöd översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Nämnden för funktionsstöd förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Nämnden för funktionsstöd har fått en remiss från kommunstyrelsen om en motion om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Motionärerna Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) betonar kommunens viktiga roll när det gäller psykisk ohälsa och suicidprevention och att bland annat omsorgspersonal ofta möter personer i riskzon för självmord och att de därför kan göra skillnad i det förebyggande arbetet. Därför bör berörda nämnder bland annat genomföra regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till kommunal personal som möter personer med risk för suicid.

Förvaltningen instämmer i motionens bedömning att det är viktigt att medarbetare i förvaltningen har kunskap och känner sig trygga i att bemöta personer med psykisk ohälsa och som löper suicidrisk, och anser att fortsatta och stärkta utbildningar i suicidprevention är en bra väg för att höja kunskapen. Förvaltningen vill dock betona att olika medarbetare och olika personalgrupper kan behöva olika inriktning på utbildningar och att det inte bör vara endast den utbildning som heter ”första hjälpen i psykisk hälsa” som kan komma i fråga.

Förvaltningen är också positiv till förslag om att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp samt till att uppmärksamma den suicidpreventiva dagen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

De samhällsekonomiska kostnaderna förknippade med suicid och suicidförsök är mycket höga, även om det finns svårigheter att skatta dem. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har tidigare uppskattat de årliga indirekta kostnaderna till 9 miljarder kronor,

och direkta kostnader till 46–60 miljoner kronor.¹ Att förebygga suicid är därmed inte enbart angeläget i syfte att minska lidande, utan också relevant utifrån ett ekonomiskt perspektiv.

Kostnader för att utbilda personal beror på vilka utbildningar som används. Några av de utbildningar som finns omfattar flera dagar, vilket innebär vikariekostnader utöver ordinarie utbildningskostnader, kostnader för lokaler och så vidare. Göteborgs Stad har i dag ett avtal med föreningen Suicidprevention i Väst (SPIV) om utbildning, där ett tillfälle för cirka 40 personer kostar 65 000 kronor inklusive kurslitteratur. Under de år som denna utbildning har nyttjats så har finansiering skett med statliga medel.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på ärendet utifrån den ekologiska dimensionen.

Bedömning ur social dimension

Suicid, suicidförsök och tankar om suicid är vanligt förekommande. I Sverige dog minst 1 300 personer i suicid 2024, vilket kan jämföras med att 210 personer dog i trafikolyckor. Ungefär tio gånger så många genomförde ett suicidförsök och nästan fyra procent av befolkningen i åldern 16 år och äldre svarade 2024 att de har haft suicidtankar under det senaste året.

Forskning visar ett tydligt samband mellan psykisk ohälsa och suicid och suicidförsök och det är känt att personer med funktionsnedsättning har en sämre psykisk hälsa. Det finns forskning som visar att psykisk ohälsa är vanligare hos personer med intellektuella funktionsnedsättningar än hos resten av befolkningen. Vidare är psykiska och psykiatriska besvär särskilt utbredda bland exempelvis personer som lever i ekonomisk utsatthet, unga vuxna som saknar arbete, hbtqi-personer och minoritetsgrupper. När en eller flera av dessa faktorer finns närvarande samtidigt hos en person kan utsattheten vara extra stor.

Samverkan

Information lämnas i förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 16 april 2025.

Bilagor

1. Motion av SD om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda
2. Remissmissiv från kommunstyrelsen

¹ [Faktablad MSB](#)

Ärendet

Nämnden för funktionsstöd har fått en remiss på en motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda.

Nämndens svar på remissen ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 25 april 2025.

Beskrivning av ärendet

Förvaltningen yttrar sig över remissförslaget utifrån nämndens perspektiv. Remissen har även skickats till grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, äldre samt vård- och omsorgsnämnden och socialnämnden Centrum för yttrande.

Motionärerna beskriver att psykisk ohälsa och suicidprevention är angelägna samhällsfrågor där kommunen har en viktig roll att spela. Personal i omsorg och skola möter ofta personer i riskzon för självmord och motionärerna beskriver att de har en unik möjlighet att göra skillnad i det förebyggande arbetet. För att kunna göra det behövs relevant kunskap och verktyg. Motionärerna föreslår att staden ska utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till skolpersonal, personal inom vård- och omsorg samt annan kommunal personal som möter personer med risk för suicid. Vidare föreslår motionärerna att en suicidpreventiv referensgrupp ska inrättas, och att den suicidpreventiva dagen den 10 september ska uppmärksammas av kommunstyrelsen.

Kort om suicid

Ungefär 1 300 personer dör av suicid varje år i Sverige, och omkring 11 000 personer gör suicidförsök. Knappt fyra procent av befolkningen i åldern 16 år och äldre uppger i enkät att de har haft suicidtankar under det senaste året. Exempel på grupper som är särskilt utsatta för suicidtankar är bland andra personer med psykiatriska tillstånd, personer som tidigare gjort suicidförsök, personer med skadligt bruk och beroende och personer med funktionsnedsättningar. Personer med intellektuella funktionsnedsättningar (IF), autism eller ADHD löper större risk för suicidtankar, särskilt i de fall då flera av tillstånden förekommer samtidigt hos en person.² Förvaltningens personal arbetar dagligen med personer som tillhör dessa särskilt utsatta grupper, och suicidprevention behöver därför vara en del av arbetet med brukarna.

Psykisk hälsa och suicid har många gemensamma skydds- och riskfaktorer vilket gör att suicidpreventivt arbete hör nära samman med de förebyggande- och omsorgsinsatser som förvaltningen arbetar med varje dag.

Befintlig styrning och kunskapsläget på området

Göteborgs Stad har tidigare haft en strategisk plan för suicidprevention, som slutade gälla 2024 i samband med att det nya programmet för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa antogs. Sedan 2020 finns det en länsgemensam handlingsplan för suicidprevention i Västra Götaland. Handlingsplanen är tänkt som en gemensam grund för såväl kommunernas som regionens suicidpreventiva arbete och för framtagande av delregionala/lokala handlingsplaner. Handlingsplanen sträcker sig fram till och med i år,

² [Autism kopplat till kraftigt ökad risk för självmordsbeteenden | Karolinska Institutet Nyheter](#)

2025. När arbetet med handlingsplanen avslutas är det tänkt att den nya nationella strategin för psykisk hälsa och suicidprevention ska kunna ta vid. Bakom arbetet med den nya strategin, *Det handlar om livet*, står Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen och 25 andra myndigheter.³ Målet är att främja en jämlik psykisk hälsa, och att ingen ska hamna i en position i vilken suicid upplevs som den enda utvägen. Myndigheterna jobbar i dagsläget på att ta fram en handlingsplan som ska gälla under strategins första tre år.

Av den nationella strategin framgår det att alla delar av vård och omsorg behöver ha kunskap om suicidprevention och hur personer som kan vara i riskzonen ska bemötas på ett respektfullt sätt. Den nationella strategin betonar också vikten av att personal som möter brukare har kunskap om tecken och varningssignaler på psykisk ohälsa och suicidrisk. I strategin nämns också att hälsofrämjande arbete är mycket viktigt för att förebygga att andra sjukdomar uppkommer hos personer med psykiatriska tillstånd. Det betonas också särskilt att icke-legitimerad personal inom exempelvis LSS-verksamheter behöver få ökade kunskaper om psykisk ohälsa. Psykisk ohälsa och suicid omgärdas fortfarande av fördomar och är förenade med stigma. En strategi för att minska fördomar och stigma kan vara att förmedla kunskap om psykisk ohälsa och självmordsproblematik till dem som möter människor med psykisk ohälsa och visa sätt att ta kontakt med den som drabbats. Den som har mer kunskap, har i regel också mindre negativa attityder till psykiska problem. Vidare betonas det i strategin att statliga, regionala, lokala och internationella aktörer behöver ha ett aktivt kunskapsutbyte.

Befintliga utbildningar och insatser inom nämndens verksamheter

Det finns flera olika etablerade utbildningar om psykisk ohälsa och suicidprevention. Mental Health First Aid (MHFA), på svenska benämnt Första hjälpen till psykisk hälsa, är ett specifikt utbildningsprogram som utvecklats i Australien och som i Sverige samordnas av Karolinska Institutet. Det finns både instruktörsutbildningar som omfattar en vecka och första-hjälpen-kurs riktad till allmänhet eller medarbetare som omfattar 12 timmar. Flera medarbetare i Göteborg har utbildats enligt detta koncept och några personer har kompetens att utbilda vidare. Med hjälp av organisationen SPIV – Suicidprevention i Väst – har Göteborgs Stad sedan 2015 genomfört utbildningar i ”psykisk livräddning”, vilket är en tvådagars utbildning, till omkring 1 300 personer med hjälp av statliga medel. Majoriteten av dessa personer arbetar inom funktionsstödsverksamhet. Även andra organisationer erbjuder utbildningar som förvaltningen nyttjat, bland annat ”Våga fråga” vilket är en halvdagsutbildning, men som även finns i en kortversion ”pocket” – som är gratis tillgänglig för alla på Internet. Tillgång till utbildningar finns även via Vårdsamverkan i Västra Götaland (VVG).

De sex socialförvaltningarna tillsammans med de tre utbildningsförvaltningarna i Göteborgs Stad har en gemensam processledare psykisk hälsa som bland annat samordnar utbildningar och de statliga medlen för psykisk hälsa. Förvaltningen för funktionsstöd har tagit fram ett stödmaterial som är tillgängligt på intranätet, med flödesschema för psykisk ohälsa, och för suicidriskbedömning liksom en användarguide för suicidriskbedömning. Inom förvaltningens verksamheter inom socialpsykiatri har en majoritet av personalen genomgått suicidpreventiva utbildningar och 80 procent anser att de har goda kunskaper.

³ [Nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention — Folkhälsomyndigheten](#)

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen instämmer i att det är viktigt att medarbetare känner sig trygga i att bemöta personer med psykisk ohälsa och som löper suicidrisk. Att tillhandahålla och stärka utbildningar i suicidprevention är en bra väg för att höja kunskapen och förvaltningens målgrupp skulle vara betjänt av ett stärkt, suicidpreventivt arbete. Särskilt behöver detta arbete stärkas inom bostad med särskild service (BmSS) där inte lika stora satsningar har gjorts som inom boendestöd och annan socialpsykiatri. Förvaltningens verksamheter bör se till att det finns riktlinjer och rutiner och att det blir ett ämne man pratar om på verksamhetsmöten, APT (arbetsplatsträff) eller liknande.

Förvaltningen vill påtala att det är mycket viktigt att arbeta både hälsofrämjande och suicidpreventivt. Lika viktigt som utbildningsinsatser är att implementera den nationella och den länsgemensamma strategin, att utbilda chefer och att säkerställa att handlingsplaner och rutiner finns. För förvaltningen innebär detta att utvecklingsarbete bör bedrivas exempelvis för att skapa och implementera rutiner för att förstå tidiga tecken på psykisk ohälsa, metoder för att göra riskbedömning på individnivå och att göra befintliga bildstödsmaterial kända och använda. Det handlar också om att fortsätta med stadens delaktighetsfrämjande arbete, ökade insatser för att minska stigmatisering av personer med psykisk ohälsa och arbete mot diskriminering.

Nedan svarar förvaltningen på motionens förslag:

Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat skolpersonal, personal inom vård- och omsorg och annan kommunal personal som möter personer med risk för suicid.

Det är oklart om motionen avser just den specifika utbildningen MHFA – ”Första hjälpen till psykisk hälsa”. Detta är en bra utbildning men förvaltningen bedömer inte att det är den mest relevanta utbildningen i alla situationer, utan olika medarbetare och olika personalgrupper kan behöva olika inriktning på utbildningar. Däremot är det viktigt att säkerställa att de utbildningar som erbjuds bygger på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet, vilket innebär att utbildningar inte ska bygga på egna lösningar. Med denna reservation ställer sig förvaltningen positiv till förslaget.

Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande.

Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen.

Förvaltningen bedömer att det suicidpreventiva arbetet tillsammans med regionen är mycket viktigt och att det är väsentligt att staden kopplar sitt arbete med befintliga samverkansgrupperingar i regionen och Göteborgsregionen (GR). Förvaltningen och nämndens målgrupp behöver representeras i dessa grupperingar och delaktighet i en kommande referensgrupp vore hjälpsamt för målgruppen för att ta omhand dess särskilda förutsättningar. Det är väsentligt att överväga om det är kommunstyrelsen som ska driva en referensgrupp eller om det lämpligast omhändertas och förtydligas i befintliga strukturer så att inte arbetet sker i parallella spår.

**Kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den
suicidpreventiva dagen den 10 september.**

För att motverka stigmatisering av suicid och psykisk ohälsa bedömer förvaltningen att det är positivt att uppmärksamma den suicidpreventiva dagen. Dagen finns redan och det är inte önskvärt att skapa något som konkurrerar med befintliga aktiviteter – men däremot att uppmärksamma dagen på liknande sätt som redan görs med exempelvis Orange Day.

Camilla Blomqvist

Maria Berntsson

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Kvalitet och styrning

Utdrag ur protokoll nr 5

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

§ 103 Svar på remiss - Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

N164-1625/24

Socialförvaltningen Centrum har 2025-03-04 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Rebecca Hedström (MP) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar bifall till yrkande från (SD). Se bilaga 5 till protokollet.

Nina Miskovsky (M) yrkar bifall till förvaltningens förslag med hänvisning till yttrande från (M), (L), (KD) och (D).

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall till förvaltningens förslag mot bifall till yrkandet från (SD) och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda med de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar beslutet omedelbart justerat.

Protokollsanteckning

Nina Miskovsky (M) inkommer med ett yttrande från (M), (L), (KD) och (D). Se bilaga 6 till protokollet.

Reservation

Agneta Kjaerbeck (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande. Se bilaga 5 till protokollet.

Utdrag ur protokoll nr 5

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Dag för justering

2025-04-22

Vid protokollet

Sekreterare

Jeanette Nilsson

Ordförande

Jenny Broman (V)

Justerande

Nina Miskovsky (M)

Yrkande

2025-04-16

Reviderat 2025-04-19

Ärende 11

Yrkande angående – Svar på remiss - Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

I nämnden:

Motionen tillstyrkes

Yrkandet

Trots att Socialförvaltningen Centrum delar intentionerna med motionen och tydligt erkänner behovet av ökad suicidpreventiv kompetens bland kommunens personal, föreslås ändå att motionen avstyrks. Vi menar att detta blir motsägelsefullt, särskilt i ljuset av de faktiska behoven inom Göteborgs Stad. Vår motion är en konkret och genomförbar väg framåt i det suicidpreventiva arbetet – ett område där varje utebliven insats kan innebära ett förlorat människoliv.

1. Behovet av strukturerad och regelbunden utbildning är akut

Förvaltningen menar att verksamheterna själva bör planera utbildningsinsatser utifrån egna behov. Vi delar uppfattningen om att behovsanpassning är viktigt – men menar att detta inte utesluter vikten av en övergripande och samordnad strategi. En avsaknad av stadsgemensamt ansvar leder ofta till att frågan nedprioriteras, vilket riskerar att skapa stora skillnader i kompetens mellan verksamheter. Vår motion innebär inte en rigid mall, utan en ram för kontinuitet, kvalitetssäkring och ett ansvarstagande från kommunens sida. Utbildningar såsom Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA) har visat sig effektiva och kan med fördel kompletteras med andra insatser.

Att hänvisa till befintliga möjligheter utan att samtidigt säkra systematik och långsiktighet riskerar att status quo bibehålls – och det är inte tillräckligt.

2. Referensgruppens funktion är inte överflödig – den är nödvändig

Förvaltningen menar att en ny suicidpreventiv referensgrupp skulle vara otydlig i sin roll, men här missar man motionens kärna: syftet är inte att duplicera arbete utan att stärka kommunens strategiska ansvarstagande, samordning och uppföljning inom området. Den referensgrupp som redan finns inom vårdsamverkan är främst tjänstemannastyrd och har ett bredare folkhälsoperspektiv. Vår föreslagna referensgrupp ska fokusera specifikt på suicidprevention, inkludera representation från civilsamhälle och fältpersonal, samt fungera som en transparent rapportör till

kommunstyrelsen. Detta skulle varken vara en belastning eller en byråkratisk dubblering – utan ett steg mot ökad kontroll, kunskapsspridning och snabbare reaktion på identifierade brister.

3. Den suicidpreventiva dagen behöver ges tydligare prioritet

Vi uppskattar att förvaltningen är positiv till att uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september. Dock menar vi att detta arbete bör samordnas och ges en officiell och synlig plats i stadens kommunikation, där även kommunens egna insatser och ansvar tydliggörs – inte endast civilsamhällets. Genom en årlig återkommande kampanj, seminarier och kommunikation kan dagen bidra till både ökad medvetenhet och avstigmatisering av psykisk ohälsa.

Avslutningsvis:

Psykisk ohälsa och suicid är inte ett avgränsat vårdproblem – det är ett samhällsproblem. Göteborgs Stad har ett ansvar att agera, inte enbart reagera. Att stärka kunskapen, skapa sammanhållen samverkan och tydligt visa att självmordsprevention är en prioriterad fråga, är inte ett slöseri med resurser – det är en investering i människoliv, trygghet och medmänsklighet.

Yttrande

M, L, KD, D

2025-04-22

Ärende 11

Yttrande angående – Svar på remiss – Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Yttrandet

Vi delar motionärernas intentioner och tycker detta är en mycket viktig fråga som bör prioriteras, både i Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen.

Från ett politiskt perspektiv vill vi hellre se att berörda nämnder arbetar med de metoder som bedöms vara aktuella av professionen. Vidare menar vi att de föreslagna yrkesgrupperna är för breda och bör föregå med en kartläggning av berörda nämnder innan beslut om kompetenshöjande insatser.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-04

Diarienummer N164-1625/24

Handläggare

Jeanette Werner, Ellinor Öjersson

Telefon: 031-365 52 56

E-post: jeanette.werner@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss - Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda med de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet.

Socialnämnden Centrum översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar beslutet omedelbart justerat

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda. Förvaltningen delar intentionerna i motionen om att Göteborgs Stad kan bidra till att minska risken för självmord och öka stöd för dem som behöver det genom att den suicidpreventiva kompetensen stärks bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer. Motionen lyfter tre åtgärder som socialnämnden Centrum har att ta ställning till i sitt remissvar. Förvaltningen vill betona att motionen lyfter en viktig fråga som behöver ökat fokus, men har synpunkter på de förslag till åtgärder som motionen lyfter.

Den första åtgärden handlar om regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa. Förvaltningen delar motionärernas bild av att det finns ett stort behov av kompetensutvecklingsinsatser inom området, men menar att det bör tydliggöras att det finns en variation av utbildningsinsatser att tillgå och att verksamheterna själva behöver planera insatser utifrån sina behov.

Den andra åtgärden handlar om att motionären vill att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp. Förvaltningen menar att det är otydligt vad en sådan referensgrupp skulle innebära och bestå av och vill framhålla att det behöver tas hänsyn tas till befintliga strukturer för det suicidpreventiva arbetet i Göteborg.

Den tredje åtgärden handlar om att Göteborgs stad ska uppmärksamma den suicidpreventiva dagen 10 september. Förvaltningen bedömer att dagen bör uppmärksammas inom Göteborgs Stad, bland annat genom att lyfta de aktiviteter som civilsamhällets organisationer genomför med anledning av dagen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Den personliga och samhällsekonomiska förlusten av suicid är stor. Utökade satsningar på utbildning kan innebära ökade kostnader för verksamheterna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Suicidprevention hör nära samman med förebyggande och främjande arbete inom området psykisk hälsa. Skydds- och riskfaktorer är samma inom suicidprevention som inom området psykisk hälsa.

Suicid är ett folkhälsoproblem som leder till förlust av människoliv och omfattande psykiskt lidande och försämrad hälsa hos anhöriga och andra berörda. Under 2023 dog fler än 1 300 personer av säkert fastställda suicid i Sverige och två tredjedelar var män. Samtidigt är det betydligt fler kvinnor än män som försöker att ta sina liv och fler kvinnor än män vårdas på sjukhus för suicidförsök. Bland gruppen HBTQI-personer är suicidtankar, suicidförsök och fullbordat suicid vanligare än i befolkningen som helhet. Det finns även ett tydligt samband mellan ekonomisk utsatthet, psykisk ohälsa och en förhöjd risk för suicid.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2025-04-15.

Bilagor

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Ärendet

Stadsledningskontoret har skickat motion på remiss för besvarande senast den 25 april. Motionen kommer från Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) och den handlar om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda. Nämnden har att ta ställning till om de föreslagna åtgärderna i motionen bör genomföras.

Beskrivning av ärendet

Motionen

Kommunstyrelsen har skickat en motion på remiss för yttrande av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda. Motionen lyfter att Göteborgs Stad har en viktig roll i arbetet med att förebygga psykisk ohälsa och självmord. Motionen menar att tidiga varningssignaler kan upptäckas lättare med stärkt kompetens hos kommunal personal som möter människor i utsatta situationer.

Motionen lyfter tre åtgärder som socialnämnden Centrum har att ta ställning till i sitt remissvar. Den första åtgärden handlar om att motionären vill se att kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat skolpersonal, personal inom vård- och omsorg samt till kommunal personal som möter personer med risk för suicid.

Den andra åtgärden handlar om att motionären vill att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverka med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete till kommunstyrelsen.

Den tredje åtgärden handlar om att motionärerna vill att kommunstyrelsen ska få i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Ny nationell strategi för befolkningsinriktad suicidprevention

Verksamheter inom socialförvaltningen Centrum arbetar inom grunduppdraget på olika sätt för psykisk hälsa och suicidprevention, alltifrån det befolkningsinriktade folkhälsoarbetet till myndighetsutövningen. Utöver grunduppdraget finns det idag styrning bland annat genom Göteborgs stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa samt via den länsgemensamma handlingsplanen för suicidprevention som är antagen av kommunfullmäktige.

I början av 2025 antogs ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention. Den nya strategin heter ”Det handlar om livet” och det är en bred och långsiktig strategi med inriktning för arbetet under tio år framåt: Strategin är grundad på en tvärsektoriell ansats som skapar förutsättningar för en gemensam riktning för hela samhället i arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention. Den nya strategin integrerar psykisk hälsa och suicid i en gemensam strategi, eftersom många skydds- och riskfaktorer är gemensamma för psykisk ohälsa och suicid.

Det befolkningsinriktade perspektivet av suicidprevention handlar om att adressera de bakomliggande faktorerna som kan påverka den psykiska hälsan och risken för suicid i befolkningen. Det innefattar insatser både på samhällsnivå och för grupper i samhället med en känd förhöjd risk för psykisk ohälsa eller suicid. Det handlar om att påverka till exempel uppväxtvillkor, utbildning, arbete, arbetsförhållanden och arbetsmiljö, inkomster

och försörjningsmöjligheter, boende och närmiljöer, delaktighet och inflytande samt levnadsvanor. Flera faktorer berörs på en övergripande nivå inom Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa 2025–2030.

Den nationella strategin lyfter även behov av stärkt kunskapsutveckling inom området psykisk hälsa och suicidprevention. Utifrån ett individperspektiv kan insatser för minskad förekomst av suicidförsök och suicid handla om förbättrad upptäckt och insatser riktade till enskilda personer som uppvisat hög suicidrisk. Att kommunal personal har kompetens att kunna se och agera på tidiga varningssignaler är därför av högsta vikt.

Vårdsamverkan med samordning kring arbetet med psykisk hälsa suicidprevention

Det finns idag en gemensam samordning i staden kring arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention och det ryms inom välfärdsnämndernas samverkan i att ställa om till Nära vård i samarbete med regionen. Denna vårdsamverkan har fått medel för genomförande av den länsgemensamma handlingsplanen psykisk hälsa sedan 2017 och det är via denna samordning som statsbidrag för psykisk hälsa beslutas och fördelas till stadens verksamheter. Samordningen består av en styrgrupp samt en gemensam referensgrupp för psykisk hälsa och suicidprevention med representanter från välfärdsnämndernas tjänsteorganisation. Styrgruppen beslutar bland annat om utbildningsinsatser som finansieras via statliga medel och som riktas till medarbetare inom stadens förvaltningar med syfte att öka kompetensen i frågorna.

Från och med i år riktas statsbidraget med utgångspunkt i den nya nationella strategin till kommunerna särskilt till insatser som ska främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa hos barn och unga. I början av året har välfärdsförvaltningarna fått komma in med sina förslag och behov som sedan styrgruppen tagit beslut om.

Olika utbildningsinsatser som staden idag erbjuder eller finansierar genom samordningen

Med del av de årliga statsbidrag som staden erhållit har kompetensutvecklingsinsatser ingått, där staden har kunnat finansiera och anordna olika utbildningar för att stärka medarbetares kompetens i suicidprevention. Förutom att finansiera för att medarbetare ska kunna utbildas i Första hjälpen för psykisk hälsa (MFHA) har det bland annat handlat om utbildningsinsatser i psykisk livräddning (PLR) av Suicidprevention i Väst (SPIV). Psykisk livräddning tar upp vad vi som medmänniskor kan göra när vi möter människor som har tappat livsviljan eller befinner sig i en kris och att kunna avgöra när det är akut läge och hur vi kan hjälpa någon vidare.

Utöver dessa erbjuder civilsamhället olika utbildningsinsatser. Suicid Zero erbjuder som exempel suicidpreventiva kunskapshöjande insatser i olika format, såväl webbaserade utbildningar som liveföreläsningar till läromedel och stödmaterial och är anpassade utifrån privatpersoner, för arbetsgivare och för dem som jobbar i skolan.

Utbildningsprogrammet Första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA), är ett utbildningsprogram som utvecklats i Australien och som på svenska är framtaget av Karolinska institutet. Det finns både instruktörsutbildning och utförarutbildning. Instruktörsutbildningen omfattar en veckas heltidsutbildning och därefter finns möjlighet till efterföljande handledning. Som utbildad instruktör får man behörighet till att organisera och utföra egna Första hjälpen till psykisk hälsa-kurser. Det finns idag

medarbetare inom staden som har instruktörsutbildning, men det finns idag ingen heltäckande bild över dem.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen betonar vikten av ett samlat och långsiktigt arbete för psykisk hälsa och suicidprevention och bedömer att det finns ett behov av ett mer systematiserat arbete med suicidprevention i Göteborgs Stad. Förvaltningen delar intentionerna i motionen om att Göteborgs Stad kan bidra till att minska risken för självmord och öka stöd för dem som behöver det genom att den suicidpreventiva kompetensen stärks bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer. Förvaltningen delar även motionärernas bild av att det finns ett stort behov av kompetensutvecklingsinsatser inom området, och att det kan öka tryggheten för medarbetare i olika situationer.

Motionen föreslår att kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa. Förvaltningen bedömer att i stället för att ta fram en gemensam utbildningsplan bör varje verksamhet själv identifiera sina specifika behov och avgöra vilken utbildning som krävs samt när den bör genomföras. Det finns även en variation av utbildningsinsatser att tillgå, anpassade efter både målgrupp och omfattning. Första hjälpen till psykisk hälsa är bara en av flera utbildningsinsatser som kan erbjudas inom området och det finns flera organisationer med bred kompetens som erbjuder utbildningsinsatser. Det är även fortsatt stor personalomsättning inom socialsekreterarkåren och det finns en risk för undanträngningseffekter av annan nödvändig kompetensutveckling ifall förvaltningarna inte själva kan äga att prioritera i frågan om när och hur personalen ska kompetensutvecklas.

Den andra åtgärden handlar om att motionären vill att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Förvaltningen menar att det är otydligt vad en sådan referensgrupp skulle innebära och bestå av. Det finns idag en samordning av arbetet inom välfärdsförvaltningarna där styrgruppen för vårdssamverkan ska agera beredningsforum för att samordna staden inför dialoger om vårdssamverkan i olika forum, såsom med regionen. Om åtgärden ska genomföras bedömer förvaltningen att hänsyn behöver tas till befintliga strukturer för det suicidpreventiva arbetet i Göteborg.

Förvaltningen bedömer att den suicidpreventiva dagen den 10 september bör uppmärksammas inom Göteborgs Stad. Göteborgs Stads olika verksamheter kan förslagsvis uppmärksamma dagen genom att under en vecka lyfta temat och lyfta de aktiviteter som civilsamhällets organisationer genomför med anledning av dagen.

Socialförvaltningen Centrum

Sandra Säljö
Förvaltningsdirektör

Yttrande över Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda (SLK 2024–01191)

§ 62, 0001/25

Beslut

Utbildningsnämnden beslutar att

1. avstyrka förslaget om att Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat: Skolpersonal, Personal inom vård- och omsorg och Kommunal personal som möter personer med risk för suicid.
2. avstyrka förslaget om att Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen.
3. avstyrka förslaget om att Kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.
4. omedelbart justera paragrafen.

Handling/ar

Tjänsteutlåtande

Förvaltningens samverkansgrupp 2025-04-11

Yrkanden

Parisa Rezaeivar (S) yrkar bifall till tjänsteutlåtandet.

Jan Hermfelt (SD) yrkar bifall till eget yrkande att motionen tillstyrks. Yrkandet i sin helhet biläggs protokollet som bilaga 1

Propositionsordning

Ordförande ställer yrkandena mot varandra och finner att utbildningsnämnden fattar beslut enligt tjänsteutlåtandet.

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Omröstning begärs och ska genomföras.

Omröstning

Godkänd voteringsproposition:

JA för bifall till yrkande att utbildningsnämnden fattar beslut enligt tjänsteutlåtande.

NEJ för bifall till yrkande från (SD).

Hakan Önal (M), Joacim Byvik (V), Camilla Harrysson (D), Oscar Linde Svedestad (S), Pija Ekström (S), Pär Gustafsson (L), Linda von Corswant (MP) och Parisa Rezaeivar (S) röstar Ja (8)

Jan Hermfelt (SD) röstar nej (1)

Ordförande finner att utbildningsnämnden fattar beslut enligt tjänsteutlåtandet.

Reservation

Jan Hermfelt (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Justering

2025-04-22

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Utdrag ur protokoll

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

Dag för justering

2025-04-22

Vid protokollet

Sekreterare

Britta Ryding

Ordförande

Parisa Rezaeivar

Justerande

Pär Gustafsson

Yrkande

2025-04-17

Reviderat 2025-04-19

Ärende 13 (handling 2024
nr 257.SLK:s diarienummer 2024–01191)

Yrkande angående – Yttrande över Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

I nämnden:

Motionen tillstyrkes.

Yrkandet

Den här motionen är ett stöd till det arbete som redan görs – och ett nödvändigt politiskt initiativ för att ta ett helhetsgrepp om en av vår tids mest allvarliga folkhälsoproblem.

Vi vill särskilt betona följande skäl till att motionens förslag inte endast är välgrundade – utan även nödvändiga och fullt förenliga med Göteborgs Stads befintliga arbete:

1. Det befintliga arbetet är inte tillräckligt brett och inkluderande

Utbildningsförvaltningen hänvisar till att arbete redan pågår inom ramen för den nationella strategin "Det handlar om livet" samt att vissa utbildningsinsatser planeras för elevhälsopersonal. Dock är detta inte ett argument mot motionens intention – tvärtom visar det att viljan och riktningen redan finns. Det motionen gör är att säkerställa att detta arbete formaliseras, breddas och blir regelbundet. Det är orimligt att endast elevhälsopersonal erbjuds denna viktiga kompetens. All skolpersonal – lärare, fritidspedagoger, administratörer – möter dagligen elever i riskzon och måste vara rustade att agera.

2. Kompetenshöjning är inte en duplicering – det är ett förstärkande

Motionens krav på utbildning i psykisk livräddning är inte en duplicering av det som redan görs, utan ett nödvändigt komplement. Att vissa initiativ finns innebär inte att behovet är fyllt. Påståendet om duplicering är därför missvisande. Om något bör förvaltningen välkomna att det politiska stödet fördjupas och formaliseras genom ett tydligt beslut i kommunfullmäktige.

3. Referensgruppens formalisering är avgörande för långsiktighet

Att det finns en referensgrupp på tjänstemannanivå är positivt – men den saknar den demokratiska förankring och den tydliga uppdragsbeskrivning som motionens förslag innebär. En formellt inrättad suicidpreventiv referensgrupp knuten till kommunstyrelsen skapar transparens, kontinuitet och en plattform för samverkan mellan kommunala verksamheter, civilsamhälle och region – något som idag saknas i tillräcklig omfattning.

4. Suicidpreventiva dagen har ett värde bortom symbolik

Utbildningsförvaltningen avstyrker även att Göteborg ska uppmärksamma suicidpreventiva dagen den 10 september, med argumentet att arbete redan pågår. Vi menar att just denna dag är ett viktigt tillfälle att samla kunskap, uppmärksamma goda exempel, synliggöra problem och engagera hela samhället – från politiker till elever. Det är ett verktyg för att normalisera samtalet om psykisk ohälsa och bryta stigma, vilket i sig är suicidpreventivt.

5. Tidiga insatser räddar liv – utbildning är en av de mest kostnadseffektiva åtgärderna

Vi talar om ett samhällsproblem där varje förlorat liv är en tragedi och varje tidig upptäckt kan vara avgörande. Att säkerställa att fler vuxna i skolan har utbildning i att känna igen varningstecken, samt veta hur de ska agera, är inte bara etiskt rätt – det är också en av de mest kostnadseffektiva samhällsinsatser som kan göras.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat: 2025-03-28

Diarienummer: 0001/25

Handläggare: Sara Lundqvist

Telefon: 031- 3670120

E-post: sara.lundqvist@educ.goteborg.se

Yttrande över Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, handling 2024 nr 257. SLK:s diarienummer 2024–01191

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår

1. Avstyrka förslaget om att Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat: Skolpersonal, Personal inom vård- och omsorg och Kommunal personal som möter personer med risk för suicid.
2. Att avstyrka förslaget om att Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen.
3. Att avstyrka förslaget om att Kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har remitterat en motion från Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) till utbildningsnämnden. Motionen föreslår suicidpreventiva insatser såsom regelbunden utbildning i psykisk livräddning för kommunal personal, inrättande av en referensgrupp samt särskild uppmärksamhet kring suicidpreventiva dagen. Utbildningsförvaltningen delar uppfattningen att psykisk hälsa och suicidprevention är angelägna frågor, och arbetar redan aktivt med dessa genom insatser kopplade till den nationella tioåriga strategin "*Det handlar om livet*". Som ett led i detta arbete har en referensgrupp för psykisk hälsa och suicidprevention bildats, och förvaltningen har sökt och beviljats stimulansmedel för att utbilda samtliga elevhälsoteam i suicidprevention. Mot bakgrund av pågående och planerade insatser anser förvaltningen att motionens förslag riskerar att duplicera befintligt arbete och föreslår därför att motionen avstyrks i sin helhet.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Utbildningsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur ekologisk dimension

Utbildningsförvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Av socialtjänstlagen 14 kap § 29 och Skollagen 29 kap § 13 framgår att myndigheter vars verksamhet berör barn och unga är skyldiga att genast anmäla till socialtjänsten om de i sin verksamhet får kännedom om eller misstänker att ett barn far illa. Det är av största vikt att personal inom skolan uppmärksammar elever som visar tecken på ett sämre mående i ett tidigt stadium.

Skolans uppdrag i denna fråga går också i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter som fastslår att barnets bästa alltid ska komma i främsta rummet.

Samverkan

Tjänsteutlåtandet samverkas med de fackliga organisationerna i FSG 25-04-11.

Bilagor

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, handling 2024 nr 257

Ärendet

Utbildningsnämnden har att ta ställning till motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, handling 2024 nr 257.

Utbildningsnämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 2025-04-25.

Beskrivning av ärendet

Motionärerna Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) lyfter att psykisk ohälsa är ett brett samhällsproblem som påverkar många människor i olika livssituationer. Genom att stärka den suicidpreventiva kompetensen bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer kan Göteborgs Stad bidra till att minska risken för självmord och öka stödet för dem som behöver det enligt motionärerna.

Kommunfullmäktige föreslås därför att besluta att.

1. Kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat: Skolpersonal, Personal inom vård- och omsorg och Kommunal personal som möter personer med risk för suicid.
2. Kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg med uppgift att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredsställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen.
3. Kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Förvaltningens/bolagets bedömning

Stadsledningskontoret har överlämnat remiss angående motion, av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, handling 2024 nr 257 till utbildningsnämnden för yttrande. I motionen framhålls att psykisk ohälsa är ett brett samhällsproblem och att självmordsprevention är angelägna frågor som inte enbart kan begränsas till hälso- och sjukvården utan att även kommunen har också en viktig roll att fylla. Motionärerna framhåller att genom att stärka den suicidpreventiva kompetensen bland personal som dagligen möter människor i utsatta situationer kan Göteborgs Stad bidra till att minska risken för självmord och öka stödet för dem som behöver det. Motionärerna föreslår regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa för skolpersonal, personal inom vård- och omsorg och kommunal personal. en starkare beredskap att identifiera tecken på psykisk ohälsa och suicidrisk.

Personal som arbetar i skolan har god möjlighet att bygga tillitsfulla relationer med de elever de träffar dagligen samt att upptäcka utsatta ungdomar och hjälpa dem att komma i kontakt med ansvariga myndigheter. All skolpersonal är skyldig att anmäla oro till socialtjänsten (14 kap. 1§ SoL). Forskning visar på skolans och lärandets betydelse för barns och ungas psykiska hälsa, där utveckling av skolrelaterade faktorer som betygs- och

prestationsstress, arbete mot mobbing, olika former av stöd samt relationen till lärare framhålls.

I förvaltningen arbetas med frågan utifrån lite olika perspektiv, i gymnasieskolan screenas alla elever genom elevhälsoenkäten i åk 1. Resultaten följs upp med individuella samtal och insatser sätts in vid behov. Här finns goda möjligheter att fånga upp elever med psykisk ohälsa och erbjuda stöd och hjälp under deras gymnasietid.

Det finns också sedan tidigare samverkansavtal i regionen – i och med den läns gemensamma handlingsplanen för suicidprevention som togs fram i enlighet med Folkhälsomyndighetens uppdrag, *Det goda livet i Västra Götaland – Handlingsplan för suicidprevention 2020-2025*.

Förvaltningen anser att arbetet med suicidprevention och att stärka elevers psykiska hälsa är ett viktigt arbete, för vilket det nu finns en ny plan via den nyligen lanserade tioåriga nationella strategin för området psykisk hälsa och suicidprevention, "Det handlar om livet", som kommer att omhänderta många av de frågor som kan uppstå gällande arbetet på området. Här kommer mycket stöd att finnas, både när det gäller struktur för arbetet på lokal och regional nivå, men också i form av informationsmaterial, processtöd och seminarier.

Som en följd av inrättandet av den nationella strategin, har en ny referensgrupp för psykisk hälsa och suicidprevention bildats där förvaltningen är representerad och aktiv, och varifrån förvaltningen har äskat medel för att kunna erbjuda en utbildning för elevhälsopersonal, "psykisk livräddning", som kommer att genomföras under hösten 2025. Andra initiativ i staden finns också som går i linje med detta arbete – inte minst antagandet av Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa 2024–2030, som innehåller skrivningar som har bäring in på området hälsa bland barn och unga.

Det finns också andra initiativ tagna i staden i frågan; den tidigare planen *Strategisk plan för suicidprevention i Göteborg* upphörde att gälla i samband med att *Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa 2024-2030* antogs. I Göteborgs Stads program för jämlika livsvillkor och jämlik hälsa 2024–2030 är ett av programmets områden "barns och ungas uppväxtvillkor" och ett av målen "barns och ungas livsvillkor och hälsa ska förbättras". I Göteborgs stads barnrättsplan 2022 – 2024 står att ett förebyggande arbete är särskilt viktigt vad gäller barns hälsa. Suicidprevention är ett exempel. Likaså lyfts att vardagsrasism, stigmatisering och diskriminering bidrar till en sämre hälsa bland barn och unga, där ett barnrättsligt arbete förutsätter krafttag mot dessa uttryck.

Mot denna bakgrund avstyrker utbildningsförvaltningen motionens samtliga förslag då insatserna anses vara redan pågående, alternativt redan initierade.

Tomas Berndtsson
Förvaltningsdirektör

Maija Söderström
Avdelningschef

Protokollsutdrag

Sammanträdesdatum: 2025-04-22

§ 73 Ärendenummer AVO-2024-02274

Svar på remiss – motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till tjänsteutlåtandet.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Handlingar

Förvaltningens tjänsteutlåtande med bilagor, 2025-03-03

Reviderat skriftligt yrkande från SD angående svar på remiss - motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, 2025-04-19 (Protokollsbilaga 1)

Yrkanden

Martina Lundquist (SD) yrkar bifall till reviderat skriftligt yrkande från SD, 2025-04-19.

Leena Ainali Olsson (S) yrkar för S, V och MP:s räkning bifall till förvaltningens beslutsförslag.

Propositionsordning

Ordförande ställer Martina Lundquists (SD) yrkande om bifall till reviderat skriftligt yrkande från SD mot Leena Ainali Olssons (S) yrkande om bifall till förvaltningens beslutsförslag. Ordförande finner att nämnden har beslutat enligt Leena Ainali Olssons (S) yrkande och bifallit förvaltningens beslutsförslag.

Reservationer

Martina Lundquist (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Protokollsutdrag skickas till

Stadsledningskontoret

Yrkande

2025-04-17

Reviderat 2025-04-19

Nr 9 (AVO-2024-02274)

Yrkande angående – Svar på remiss - motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut i nämnden:

Motionen tillstyrkes

Yrkandet

Sverigedemokraterna anser att kommunens ansvar inte slutar vid det arbete som "redan pågår". Vårt ansvar är att säkerställa att arbetet är tillräckligt, strategiskt och långsiktigt – och där är motionens förslag helt i linje med vad som behövs. Förvaltningens nuvarande insatser är ett bra steg – men inte det sista.

Psykisk ohälsa och självmord är bland våra största folkhälsoproblem – med livsavgörande konsekvenser. Att förvaltningen idag bedriver ett arbete inom området är positivt, men detta får inte bli ett svepskäl för att inte förstärka, vidareutveckla eller strukturera insatserna. Det är vår uppgift att ständigt säkerställa att vi gör allt som står i vår makt för att förhindra att människor faller mellan stolarna. Därför menar vi att motionens förslag är kompletterande, inte konkurrerande, med det arbete som redan bedrivs.

1. Stärkt struktur och långsiktig strategi kräver politisk förankring

Det suicidpreventiva arbete som bedrivs i förvaltningen är i hög grad internt organiserat och bygger på punktinsatser och varierad tillgång till utbildning. Genom att anta motionen får Göteborgs Stad ett tydligt politiskt uppdrag att strukturera, systematisera och säkerställa kontinuitet i det suicidpreventiva arbetet, särskilt inom äldreomsorgen där riskgrupperna är störst.

2. Behovet av en samlad referensgrupp är tydligt

Motionens förslag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp ger kommunen ett redskap för att samla, analysera och följa upp det samlade arbetet i Göteborg. En sådan referensgrupp skulle inte bara förstärka samverkan med regionen och civilsamhället, utan även bidra till ökat lärande mellan verksamheter, identifiering av brister, samt tillförsel av bästa praxis. Förvaltningen berör inte alls detta

förslag i sitt utlåtande – trots att det är ett nyckelverktyg för samordning och kvalitetssäkring.

3. Utbildningens omfattning är inte tillräcklig – fler bör få tillgång

Att viss personal får utbildning i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA) är mycket bra, men det framgår tydligt att tätheten och omfattningen varierar mellan verksamheter, och att utbildning främst riktas mot vissa målgrupper (exempelvis äldre). Alla som i sin roll riskerar att möta individer i kris – oavsett om det gäller barn, vuxna eller äldre – måste erbjudas relevant utbildning på regelbunden basis.

4. Den suicidpreventiva dagen – viktig för att bryta tystnaden

Genom att uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september kan Göteborgs Stad ta ett starkt, symboliskt och praktiskt ställningstagande för att bryta stigma, öka kunskapen och visa engagemang i en livsviktig fråga. Det krävs inte stora resurser – men viljan att prioritera.

5. Förebyggande insatser är ekonomiskt och mänskligt nödvändiga

Förvaltningen hänvisar till att arbetet redan finansieras inom befintlig budget. Vi menar att förebyggande arbete inte är en kostnad – det är en investering. Att förlora en människas liv i suicid har förödande effekter, inte bara för individen och dess anhöriga utan också för samhället i stort. Kompetensutveckling i rätt tid kan bokstavligen rädda liv – det förtjänar både resurser och politiskt fokus.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-03

Ärendenummer AVO-2024-02274

Handläggare

Sofia Gunnarson

E-post:

sofia.gunnarson@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss - motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda

Förslag till beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden avstyrker motionen med hänvisning till tjänsteutlåtandet.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) har remitterats för yttrande till nämnden. Motionärerna föreslår bland annat att kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat:

- Skolpersonal
- Personal inom vård- och omsorg
- Kommunal personal som möter personer med risk för suicid.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen redogör i ärendet för verksamheternas utbildningar för att motverka psykisk ohälsa och arbetet med suicidprevention.

Förvaltningen beskriver *första hjälpen till psykisk hälsa* och att förvaltningen har utbildare som utbildar i verksamheterna. Förvaltningen redogör för styrande- och stödjande dokument som är framtagna för att stödja hur medarbetare ska agera när en person visar tecken på psykisk ohälsa eller bedöms vara suicidal. Förvaltningen bedömer att motionen bör avstrykas med hänvisning till de utbildningsinsatser och styrande dokument som är framtagna.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Kostnader för insatser för att förhindra psykisk ohälsa och suicidpreventiva åtgärder behöver sättas i relation till vad det får för konsekvenser för den enskilde om insatser uteblir. För förvaltningen handlar det primärt om kostnader för kompetensutveckling och utbildning för att hantera, upptäcka och förebygga psykisk ohälsa samt suicidprevention. Utbildningar och kompetensutvecklingsinsatser är finansierade i befintlig budget.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att medarbetare har god kännedom om suicidpreventiva åtgärder och förmågan att agera vid en krissituation är avgörande. Att erbjuda kompetensutveckling och verktyg för att kunna identifiera, förebygga och förhindra suicid är viktigt för äldreomsorgen och dess verksamheter. Att kunna förebygga psykisk ohälsa och suicid är därför relevant utifrån flera perspektiv. Exempelvis att medarbetare får rätt verktyg för att förhindra, men också att enskilda individer med risk för suicid eller psykisk ohälsa får rätt insatser.

Risken för självmord ökar med åldern och den största riskgruppen är män över 80 år. Det är därför angeläget att äldreomsorgens verksamheter och medarbetare kontinuerligt kompetensutvecklas inom området för att kunna identifiera och möta personer med psykisk ohälsa och risk för suicid.

Samverkan

Information ges på förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 15 april 2025.

Bilagor

1. Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda, H 2024 nr 257

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret

Ärendet

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om suicidpreventiva åtgärder samt fortbildning av kommunens anställda har remitterats till äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Nämndens yttrande ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 28 april 2025.

Beskrivning av ärendet

Motion av Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) har remitterats för yttrande till nämnden. Motionen har även remitterats till grundskolenämnden, utbildningsnämnden, nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, nämnden för funktionsstöd samt socialnämnd Centrum. Motionärerna föreslår att kommunstyrelsen och berörda nämnder får i uppdrag att utarbeta och planera för regelbundna utbildningar i första hjälpen till psykisk hälsa riktade till bland annat:

- Skolpersonal
- Personal inom vård- och omsorg
- Kommunal personal som möter personer med risk för suicid.

Motionärerna föreslår vidare att kommunstyrelsen får i uppdrag att inrätta en suicidpreventiv referensgrupp i Göteborg. Referensgruppens uppgift är att försäkra att kommunen omhändertar vad som sker i området och att samverkan med regionen fungerar tillfredställande. Referensgruppen ska redovisa sitt arbete gentemot kommunstyrelsen. Till sist föreslås i motionen att kommunstyrelsen får i uppdrag att särskilt uppmärksamma den suicidpreventiva dagen den 10 september.

Äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen kommer att yttra sig över de delar som påverkar nämndens verksamhet, det vill säga punkt 1 i motionen. I tjänsteutlåtandet redogörs:

- första hjälpen till psykisk hälsa
- utbildning i psykisk ohälsa
- särskilda yrkesgrupper med fördjupade uppdrag
- styrande dokument och arbetssätt

Första hjälpen till psykisk hälsa

I förvaltningens verksamheter arbetar utbildade instruktörer som kontinuerligt utbildar medarbetare i första hjälpen till psykisk hälsa (MHFA- Mental Health First Aid Training). Instruktörerna håller utbildningar för målgrupp äldre, vuxen och barn. I förvaltningens verksamheter är det främst utbildningar för målgrupp äldre.

Utbildning i psykisk ohälsa

Förvaltningens medarbetare som arbetar patientnära genomför introduktion under sitt första år. Introduktionen består av tio olika utbildningsinsatser som riktar sig till olika yrkesprofessioner beroende på ämne. Ett av utbildningsblocken syftar till psykisk ohälsa och är för alla yrkesprofessioner som arbetar patientnära. Utbildningen berör olika psykiska tillstånd, diagnoser, suicidbedömning och vilka faktorer som är viktiga vid risk för suicid. Introduktionsutbildningen genomförs av förvaltningens medarbetare med särskilt uppdrag att utbilda på introduktionsprogrammet.

Socialekreterare genomgår Socialstyrelsens utbildning "Förebygga suicid och bemötande i socialtjänsten" som en del i introduktionsplanen. Utbildningen kompletteras med metodhandledning.

Inom verksamhet hälso- och sjukvård har samtliga medarbetare inom verksamhetsområde rehab genomgått Suicide Zeros webbutbildning "våga fråga äldre" med uppföljande workshop.

För medarbetare inom vård- och omsorgsboende har utbildningar i psykisk ohälsa genomförts för att möta de behov som finns inom verksamheten.

Särskilda yrkesgrupper med fördjupade uppdrag

I förvaltningens verksamheter har medarbetare särskilda uppdrag som syftar till att utbilda och kompetensutveckla kollegor i psykisk ohälsa och suicidprevention.

Medarbetare med fördjupade uppdrag har tid avsatt för att utbilda, stödja och utveckla metoder för psykisk ohälsa och suicidprevention. Beroende på verksamhet och tjänst varierar utbildningarna och målgrupp.

Styrande dokument och arbetssätt

I förvaltningen finns stödjande och styrande dokument som syftar till suicidprevention, att bedöma suicidrisk och vad som ska göras vid hög suicidrisk. För att komplettera styrande dokument finns det stödjande dokument som används för att medarbetare ska ha kunskap om agerande när de möter personer som uttrycker eller bedöms ha psykisk ohälsa eller risk för suicid. Det återfinns frågeställningar för att bemöta en person som uttrycker suicidala tankar, hur medarbetaren ska agera samt telefonnummer till vårdinrättningar eller stömlinjer. Vid akuta tillstånd är rutinen att ringa 112. Dokumenten är både styrande samt stödjande och uppdateras kontinuerligt.

Det finns ett framtaget metodstöd för att ge vägledning och kunskap om att bemöta tankar om suicid och nedstämdhet hos omsorgstagare. Bemötande är en viktig utgångspunkt i metodstödet. Materialet är hämtat från informationskampanjen "Steg för livet" som tagits fram av Västra Götalandsregionen och Suicidprevention i väst. Metodstödet innehåller information om rutiner i Göteborgs Stad, möjliga kontaktvägar för råd och stöd, samt exempel på kostnadsfria webb-utbildningar. Ett APT-material är framtaget för att kunna tala om suicid i verksamheterna.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningens bedömning är motionen bör avstyrkas med hänsyn till de utbildningsinsatser som pågår i förvaltningen. I förvaltningen finns det kompetens för att utbilda och säkerställa att evidensbaserade metoder lärs ut på ett ändamålsenligt sätt. Förvaltningen bedömer att det arbete som redan pågår bör fortgå och att utbildning behöver fortsatt ske kontinuerligt inom området.

Bedömningen är att det i förvaltningen finns strukturer samt utbildade instruktörer som utbildar inom *första hjälpen till psykisk hälsa* och förvaltningen föreslår därför att nämnden avstryker motionen.

Simon Cederholm
Avdelningschef

Babbs Edberg
Förvaltningsdirektör